

Svět knihy Praha '18

24. mezinárodní knižní veletrh a literární festival

10.–13. 5.

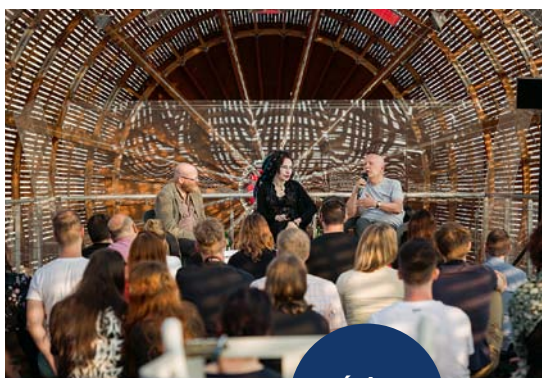

účinkujících
691

vystavovatelů
404

výstav
22

programů
626

zemí
30

stánků
208

návštěvníků
46 000

Vážení vystavovatelé, milí hosté, přátelé Světa knihy,

skončil 24. ročník největší české knižní a literární akce. Jakkoliv se jednalo o ročník velmi úspěšný a v mnoha ohledech rekordní, už teď přemýšlíme, co všechno můžeme v příštím roce vylepšit. Vždyť budeme slavit čtvrtstoletí Světa knihy Praha. Myslím, že se nám k tomuto jubileu podařilo získat velmi atraktivního čestného hosta – země Latinské Ameriky.

Vedle toho jsme se také rozhodli rozšířit své aktivity do regionu a již letos v září přivítáme návštěvníky na 1. mezinárodním knižním veletrhu a literárním festivalu Svět knihy Plzeň. Do Plzně se moc těšíme a věříme, že vy také.

Dovolte mi, abych na závěr poděkoval všem vystavovatelům, programovým partnerům, partnerským institucím, finančním podporovatelům, zapojeným ambasádám, kulturním střediskům a institutům, účinkujícím a v neposlední řadě celému realizačnímu týmu.

Svět knihy by bez Vás nebyl tím, čím je, národním svátkem knih a literatury. Svět knihy jste totiž vy.

Radovan Auer
ředitel veletrhu

foto: Michaela Danelová

Zvláštní poděkování

Za finanční podporu

MINISTERSTVO
KULTURY

Záštity

Ministr kultury České republiky
Primátorka hlavního města Prahy
Starosta Městské části Praha 7

Čestný host

Velvyslanectví Státu Izrael

Donátor

Pavel Theiner
Cena Jiřího Theinera

Partner profesního fóra

České literární centrum

Partneři literárního festivalu

Francouzský institut v Praze
Institut Cervantes v Praze
Instituto Camões v Praze
Literární informační centrum
Maďarské kulturní středisko
Polský institut v Praze
Velvyslanectví Argentinské republiky
Velvyslanectví Finska
Velvyslanectví Chilské Republiky
Velvyslanectví Portugalska
Velvyslanectví Slovinské republiky
Velvyslanectví Španělska
Velvyslanectví Švédska
Velvyslanectví Ukrajiny

DAS BUCH
Goethe-Institut
Rakouské kulturní fórum v Praze
Velvyslanectví Švýcarské konfederace

Spolupracující organizace v ČR

Asociace vydavatelů audioknih
Česká centra
Česká sekce IBBY
České centrum Mezinárodního PEN klubu
DOX – Centrum současného umění
Jednota tlumočnicků a překladatelů
Klub ilustrátorů dětské knihy
Městská knihovna v Praze
Moravská zemská knihovna
Národní filmový archiv
Národní knihovna ČR
Národní galerie
Národní muzeum
Obecní dům
Obec překladatelů
Památník Ticha
Památník národního písemnictví
Skandinávský dům
Skautská nadace Jaroslava Foglara

Partneři

PARTNER PLATEB

Cena Jiřího Theinera putuje do Británie

Prestížní cenu, udělovanou žijící osobnosti nebo instituci významně se podílející na šíření a propagaci české literatury v zahraničí, si letos z veletrhu Svět knihy Praha odváží britský překladatel **DAVID SHORT**.

Návštěvníci se s novopečeným laureátem Ceny Jiřího Theinera mohli setkat v pátek odpoledne na debatě vedené publicistou Davidem Vaughanem. Ten v úvodu slavnostního setkání připomněl osobnost Jiřího Theinera, jehož jméno cena nese. „Zažil dva totalitní režimy, byl přinucen opustit vlast, dobře věděl co je utlačování a svoboda a také, jakou roli ve společnosti hraje literatura. Neúnávně bojoval za svobodu projevu. V dnešní složité době bychom potřebovali víc lidí, jako byl právě Jiří Theiner.“ Letošní laureát ceny David Short se poté návštěvníkům krátce představil a vysvětlil, jak se jako rodilý Brit dostal k češtině a slovenštině, což jsou jazyky, z nichž překládá. „Studoval jsem v Praze od roku 1966 do roku 1972 a prožil jsem tu tedy pro vaši zemi nejsložitější roky. Pamatuji si přímo na den okupace v srpnu 1968. Byli jsme tehdy s kolegy z fakulty na chatě na Slapech a oni mě nad ránem vzbudili, že země je napadena. V tu chvíli jsem si myslel, že to je jen dost hloupý způsob, jak dostat Angličana z postele, ale brzy jsem pochopil, že je to realita. Spojil jsem se s ambasádou, kde mi řekli, abych se rychle vrátil do Prahy, nasedl na vlak a jel

domů,“ vzpomínal na dramatické okamžiky naší země i svého života. V Británii ale dlouho nezůstal. „Nebyl důvod, abych nepokračoval ve studiu češtiny, a tak jsem se vrátil,“ dodal. A tehdy došlo k další osudové události pro naši republiku i pro Davidův život. V den, kdy zemřel Jan Palach, potkal svou budoucí ženu, kvůli níž se rozhodl v Československu zůstat i poté, co dokončil studia. Dnes sice žije v Británii, ale mluví tak dokonalou češtinou, že při prvním kontaktu váháte, zda vůbec máte co do činění s cizincem. Některé gramatické jevy českého jazyka ovládá dokonce lépe než mnozí Češi, například přechodníky. V těch si dokonce libuje. „Miluji jazykové oříšky,“ vysvětloval s úsměvem. Překládům z češtiny se začal věnovat v roce 1968. „Mým prvním překladem byl článek o znečištěných vodách na Ukrajině,“ vzpomínal. Postupně přišly náročnější a náročnější překlady a dnes David Short patří k nejvyhledávanějším překladatelům. Díky němu si Britové mohou přečíst nejen již zmiňovaného Bohumila Hrabala, ale i současné české autory. Jeden z nich, Antonín Bajaja, přednesl laudatio. David Short si cenu Jiřího Theinera bezpochyby zaslouží.

Čeští čtenáři poznávají Antónia Loba Antunese

„Toto je země, kde jsem nejméně překládaný, vyšly tu, pokud vím, jen dvě moje knížky. To je ideální, protože mě tu nikdo nezná. Je to naopak, než byste si mysleli, je to opravdu úžasný pocit, který mi dopřává klid a pohodlí,“ přiznal v sobotu odpoledne jeden z nejvýznamnějších současných portugalských spisovatelů, šestasedmdesátiletý **ANTÓNIO LOBO ANTUNES**. Autor osmadvaceti románů přijel, aby představil český překlad své knihy *Návrat karavel*, původně z roku 1988. Pro pochopení souvislostí a inspirace jeho díla čtenáři odvyprávěl ve strhujícím monologu průřez svým dramatickým životem. Životem jednoho z osmi synů v prominentní portugalské rodině, který chtěl být od dětství spisovatelem, ale z vůle svého otce vystudoval psychiatrii. Nesl si trauma, že se nedokáže postavit lidským projevům diktatury, která vládla v jeho

zemi od roku 1926 až do karafiátové revoluce v roce 1974. Trauma ho zavedlo v roce 1971 jako vojenského lékaře do války v Angole a se zážitky z tohoto období se ve svých knihách vyrovnává dodnes. Stejně tak je to i v románu *Návrat karavel*. A to přesto, že Antunes na něm pracoval už ve zcela proměněném prostředí osvobodivšího se Portugalska jako respektovaný spisovatel, jímž se navzdory odporu elitářské rodiny stal.

Budím se do dnů pro poezii

Jedním z hostů veletrhu se stal legendární polský básník **ADAM ZAGAJEWSKI**. Jeho dílo je ověřeno mnoha cenami a je považován za vážného kandidáta na Nobelovu cenu za literaturu.

Páteční setkání s touto výraznou osobností básnického světa si nenechalo ujít mnoho návštěvníků veletrhu a Adam Zagajewski svým otevřeným a komunikativním chováním dokázal, že básníci nejsou jen zasnění lidé, ale docela obyčejní smrtelníci z masa a kostí. „Proč častěji píšou básně než prózu? Protože některé myšlenky a pocity se mi jednoduše lépe vyjadřují prostřednictvím veršů,“ vysvětloval rozdělení svých pracovních zájmů. „Byl jsem například u Mexického zálivu, nechalo to ve mně velký dojem a pro popsání toho okamžiku mi

chyběla slova, možná bych se dokázal vyjádřit hudbou, ale ne množstvím slov. Poezie je niternější, je víc na vnitřní úrovni, lépe se v ní popisují pocity. Proto tedy častěji píšou básně.“ Na otázku, proč se ve svém díle často obrací do minulosti, odpověděl, že vracení se k výjimečným životním okamžikům je jako návrat do dětství. „Minulost je v nás stále přítomná, zakořeněná a občas se vynoří, aniž si to uvědomujeme. Máme ji někde uvnitř.“ S humorem odpovídal na otázku, jakým způsobem tvoří. „Hned ráno, když se probouzím, už vím, jestli

to bude den pro poezii nebo pro prózu. Častěji, jak je vidět, se budím do dnů pro poezii.“ V diskusi došlo i na vliv politiky na jeho práci. V roce 1975 se totiž po podepsání protisovětské petice List 59 stal zakázaným autorem, žil v emigraci a do Polska se vrátil až v roce 2002. „Nemůžete před okolním světem zavírat oči,“ říkal, když vysvětloval, že ho politika v tvorbě samozřejmě ovlivňuje dodnes. V Praze nebyl Adam Zagajewski poprvé, má k ní blízko a napsal o ní dokonce báseň *Září*, která pojednává o hledání domu Vladimíra Holana. Nejnověji si čeští čtenáři mohou přečíst jeho práci ve sbírce *Neviditelné věci*.

Jak byste jednou větou definoval literaturu?

Adam Zagajewski

Stále ještě nepřekonaný způsob zakoušení nemožného – života, který není váš, světa, který jste neviděli na vlastní oči.

Drago Jančar a inspirativní dotyk současné slovinské literatury

V rámci letošního veletržního tématu *Převratné 20. století* se v Lapidáriu představil významný současný slovinský prozaik **DRAGO JANČAR**. Beseda s autorem, kterou moderoval jeho současný český překladatel Kamil Valšík, byla věnována především jeho aktuálně do češtiny přeloženému a vydanému románu *Dnes v noci jsem ji viděl*.

Hlavní hrdinkou románu je slovinská aristokratka Veronika, která jednoho dne uprostřed 2. světové války zmizí. Nikdo neví nic přesného o jejím osudu, ale všichni čekají na její návrat. Příběh je líčen v pěti kapitolách přes vzpomínky pěti různých postav, které s ní přišly do nějakého intenzivního vztahu – od její matky, přes posluhovačku, sluhu sloužícího v jejich sídle, prostého venkovana, který ji učil jezdit na koni a prožil s ní vášnivý román, až po německého okupačního důstojníka a lékaře. Celý příběh se tedy skládá z různých pohledů jako mozaika a je zasazen do chaosu druhé světové války na území bývalé Jugoslávie, kde nic není úplně černobílé.

„Ten příběh jsem nehledal. Ten příběh si našel mě,“ odpověděl Drago Jančar na dotaz, odkud čerpal inspiraci. Probíral se totiž rodinou kronikou na hradě Strmol v Horním Kraňsku a v ní narazil na velmi sugestivně líčený příběh zmizení majitelky. V noci se mu obrazy evokované textem z kroniky stále objevovaly v mysli – a to mu přineslo i název jeho románu *„Dnes v noci jsem ji viděl“*.

Překladatel Kamil Valšík zmínil, že to není první Jančarovo dílo, kdy je hlavní hrdinkou žena. Autor se vyjádřil v tom smyslu, že žena je citlivější a vnímavější k historickým otřesům. Má daleko rozvinutější vnímání jak v racionálních, tak emocionálních dimenzích, což je pro literaturu výhoda.

Pro tvorbu Drago Jančara je charakteristické, že se často odehrává na pozadí silných dějinných událostí. Spisovatel k tomu řekl: „Každý národ má své stinné stránky, které není snadné reflektovat v oficiální historii anebo politickém diskurzu. Literatura tato problematická témata dokáže daleko snadněji otevřít a pojmenovávat.“

Drago Jančar je i esejistou, který formou eseje například zpracoval svoji čtyřlennou zkušenost z návštěvy válkou zmiňaného Sarajeva, které navštívil v 90. letech v rámci mise přivážející pomoc.

Jak přišel kůň do baru

S mimořádným zájmem veletržního publika se v pátek odpoledne setkala beseda jednoho z nejvýznamnějších současných izraelských spisovatelů **DAVIDA GROSSMANA**, reprezentanta literatury letošního čestného hosta veletrhu – Izraele, nad jeho nejnovější knihou *Přijde kůň do baru*.

Její příběh se odehrává během jediného večera, kdy do malého města přijíždí stárnoucí herec, aby svou stand up comedy pobavil místní publikum. Představení se mu ale vysmekne a mezi třeskutými a mnohdy dost drsnými vtipy začíná líčit svá životní traumata.

Knihy zaznamenala mimořádný světový úspěch a Grossmanovo vystoupení otevřel osobně izraelský velvyslanec Daniel Meron. Prohlásil, že realita v Izraeli je tak mnohovrstevná a komplexní, že próza je nejlepší způsob, jak ji ve všech odstínech popsat. On sám občas čte Grossmanovy knihy proto, aby se o izraelské komplexnosti dozvěděl. V následné debatě vedené Petrem Fischerem pak Grossman přiznal svou náklonnost ke Kafkovi, Haškovi, milovanému Hrabalovi a zejména pak k Otu Pavlovi a jeho knize *Zlatí úhoři*. Hovořil také o své lásce k hebrejštině, jazyku starému čtyři tisíce let, který však po osmnácti letech začal nacházet svou novou tvář jako živá řeč, jež potřebuje pojmenovávat nové věci a nacházet nová slova pro realitu dneška. David Grossman přiznal, že sezval patnáct svých překladatelů na týdenní soustředění do jedné malé německé vesnice, kde jim postupně předčítal text své novinky a ponechával prostor pro diskuzi o co nejvěrnějších překladech. V této souvislosti složil kompliment i svým českým překladatelkám Lence Bukovské a Marianě Fischer. Název knižky *Přijde kůň do baru* je počáteční větou jedné z anekdot, kterou ústřední hrdina ve svém představení vypráví.

Konec světa se prý nekoná

Představovat českým čtenářům spisovatele a překladatele **PATRIKA OUŘEDNÍKA** není potřeba. Zájem o jeho osobu na veletrhu Svět knihy Praha se tedy dal očekávat a naplněný sál Lapidária nikoho nepřekvapil. A bylo to setkání nadmíru zajímavé.

S českými čtenáři se tento ve Francii žijící a tvořící autor setkal především proto, aby jim představil a osobně přečetl části své nové knihy *Konec světa se prý nekoná*. „O čem to je? Já vlastně nikdy přesně nevím. Čekám, až vyjdou první recenze a řeknou mi to. Z toho pak vyberu nejzajímavější věty a vydávám je za své,“ říkal s nadsázkou. Než došlo na čtení z nové knihy, připomněl si společně s návštěvníky své velmi úspěšné dílo *Europeana*, které bylo přeloženo do pětaticeti jazyků a zařadilo tak Patrika Ouředníka mezi nepřekladanější české autory. „Stal jsem se spisovatelem nedopatřením a jako překladatel jsem si moc dobře vědom toho, že některé pasáže mým kolegům překladatelům asi zamotají hlavu,“ říkal autor s nadhledem. *Europeana* vyšla už v roce 2001, ale je svým zaměřením

stále aktuální, a proto se těší neutuchajícím zájmu. „Tuhle knihu jsem napsal vlastně sám pro sebe. Hledal jsem totiž nějakou publikaci o 20. století, ale z toho, co jsem našel, jsem byl zklamaný. Nedostalo se mi zážitku, který jsem hledal. Říká se, že spisovatelé píšou kni-

hy, které by si sami rádi přečetli, a na *Europeanu* to platí stoprocentně.“ Kniha *Konec světa se prý nekoná*, kterou poprvé napsal nejprve ve francouzštině, vyšla v roce 2014, tedy třicet let po autorově příchodu do Francie. Proč se právě teď a po takové době života ve Francii pustil do psaní v tamním jazyce a ne v češtině jako doposud? „Každý jazyk s sebou nese jiné myšlení. Čeština je bohatý zemitý jazyk, francouzština je úplně jiná, takže i psaní v ní bylo jiné. Byl to zajímavý zážitek. Jsem rád, že jsem to zkusil,“ vysvětloval. Patrik Ouředník je známý svými překlady české literatury do francouzštiny a najednou se tak ocitl na opačné straně, než dosud stál. Vytvořil dílo, které bylo třeba přeložit do češtiny. Kompletní překlad ještě není hotový, ale některé pasáže jsou již dokončeny a právě z nich pak Patrik Ouředník četl. Bylo zajímavé pozorovat návštěvníky, které jeho čtení zaujalo natolik, že se bezděčně nahlas smáli, přikyvovali a vůbec vyjadřovali emoce, které v nich autorova slova vyvolala. Setkání s Patrikem Ouředníkem bylo opravdu veskrze zajímavé a jistě nikoho neklamalo.

Jak byste jednou větou definoval literaturu?

Patrik Ouředník

Přítomnost liter na stránce.

Robin Cook: pilné dítě štěstěny

Jednou z velkých literárních hvězd 24. ročníku knižního veletrhu Svět knihy Praha se stal americký spisovatel **ROBIN COOK**. Jeho současný český nakladatel – Euromedia Group – mu v pátek v poledne uspořádal besedu s pražskými čtenáři a fanoušky.

Robin Cook je muž mnoha profesí a zájmů, což je možná skvělý předpoklad pro jeho spisovatelskou dráhu. Když měl sám sebe charakterizovat, označil se za dítě štěstěny. Měl štěstí být prvním z rodiny, komu se dostalo vysokoškolského vzdělání. A ne ledajakého. Vystudoval medicínu. Měl možnost praktikovat v několika oborech, třeba v chirurgii nebo ušní chirurgii. Vojenskou službu si odsloužil u námořnictva. Jeho první kniha se datuje právě do tohoto období, kdy sloužil v posádce ponorky. Téma knihy bylo vystihnuté dobře, ale kniha sama nebyla příliš čtivá, což publikum neomylně odhalilo, a kniha nezaznamenala žádný velký prodejní úspěch. Robin Cook to ale nevzdal, možná ho to i povzbudilo. Rozhodl se pochopit, v čem spočívá čtivost knihy. A tak si kupoval všechny možné bestsellery a studoval je, aby v nich objevoval postupy a tajemství, jež vedou ke čtenářskému zaujetí. Otevřel se před ním zcela nový svět. Bestsellerům se totiž dříve nevěnoval, protože se zabýval spíše studiem chemie nebo matematiky než literární vědy. Čtyři roky se takto teoreticky připravoval na literární dílech jiných, než v rámci stáže na ušní chirurgii napsal během šesti týdnů svoji druhou knihu. Ta už u diváků vzbudila velký zájem. Stáž na ušní chirurgii byla příhodná v tom, že se zde nesloužily noční služby a Robin Cook tak mohl celkem nerušeně psát dlouho do noci.

A v čem vidí Robin Cook recept na úspěšnou knihu dnes? „Kniha musí být přesná. Musí z ní být patrné, že autor ví, o čem píše. Ale na druhou stranu nesmí být zase odborná příliš, aby se čtenář neutopil v nesrozumitelných výrazech.“ Ve svých románech Robin Cook nejdříve vycházel ze skutečných postav, kterým ovšem pozměňoval identitu. Postupem času přišel na to, že je mnohem efektivnější si postavy zcela volně vymýšlet, protože mu to dává větší svobodu s těmito postavami jednat.

Jestliže v úvodu zmínujeme, že Robin Cook je mužem mnoha profesí a zájmů, pak je nutné uvést jeho celoživotní zálibu v archeologii. Motivy z tohoto oboru se rovněž objevují v jeho

knihách. Vyzkoušel si ale i podnikání, když například založil softwarovou firmu. A nově se hodlá stát i filmovým producentem. Ačkoliv se už téměř desítka jeho literárních děl stala předlohou pro filmové zpracování, sám Cook si myslí, že by jich mohlo být i více. A protože je člověkem, který chce mít nad vším kontrolu, rozhodl se stát producentem, tedy mít v rukou moc nad přípravou scénáře i obsazením jednotlivých rolí herci. Ačkoliv o sobě řekl, že je dítětem štěstěny, jeho přístup ke všemu, co v životě dělal, napovídá, že na náhodu rozhodně nespolehá. Za vším, čeho dosáhl, zjevně stojí obrovský kus cílevědomé práce.

Sám ve vesmíru

Kniha *Kosmonaut z Čech*, která právě víří literární vody, vlastně není ani tak o cestě do vesmíru, jako spíš o cestě do lidského nitra. Každopádně jde o nevšední dílo, které si pozornost rozhodně zaslouží.

Teprve třicetiletý autor **JAROSLAV KALFAŘ**, o němž se v poslední době hodně mluví, v sobotu zaplnil sál Lapidária do posledního místečka. Všichni byli zvědaví, jak autor nového bestselleru vlastně vypadá, a mnozí byli jistě překvapeni jeho mládím, humorem, nadhledem i velkým politickým a společenským rozhledem. Jím napsaná kniha vypadá na první pohled jednoduše, humorně, jako snadná satira, ale stačí se začíst a hned vidíte, že za slupkou nadsázky je ukrytý zajímavý pohled do lidské duše. Hlavním hrdinou je Jakub Procházka, který odmalička sní o tom, že poletí do vesmíru, a jeho sny se nečekaně splní. Na jaře roku 2018 startuje z pražského Petřína kosmická loď a v ní sedí právě on. Je ale to, co ve vesmíru zažívá, skutečně to, po čem tak dlouho toužil? Cítí se osamělý, přemýšlí nad smyslem dosavadního života, nad láskou a manželce Lence, kterou nechal tam někde dole, i nad dalšími otázkami, které člověka napadají,

když se cítí sám daleko od domova. Jaroslav Kalfař něco podobného také zažil. „Pocity kosmonauta ve vesmíru jsem čerpal z vlastních poznatků o izolaci. Když jsem v patnácti letech odjel do Ameriky, cítil jsem se izolovaný, osamělý, daleko od všeho, co jsem do té doby znal,“ vysvětloval. Podrobně se zabýval také zkušenostmi kosmonautů po návratu na Zemi. I to totiž hraje v jeho knižním příběhu velkou roli. „Překvapilo mě, že pocity astronautů po návratu se podobají pocitům vojáků, kteří se vrátí z války. Najednou jim válka a život v ní chybí. Mají pak problém se zpátky zařadit do společnosti.“ V knize se vedle kosmonautových niterních pocitů objevují i nářky na současné problémy světa a také úvahy o filozofických otázkách bytí. Čtenáře zajímalo, zda se za postavou pavouka, který se v Jakubově kabině objeví a s nímž vede filozofické hovory, skrývá bůh. „To je taková freudovská přišera. Nevím, jestli Hanuš existuje, já v něj věřím, můj americký editor v něj nevěří, je to na každém z vás, co v něm vidíte.“ Nárazkou na amerického editora připomněl Jaroslav Kalfař fakt, že jeho kniha vyšla nejprve v Americe, kde žije, a sklídila pochvalné kritiky v denících New York

Times nebo Guardian. O knihu se momentálně zajímají američtí i čeští filmaři. Je tedy možné, že *Kosmonaut z Čech* vyletí z knižního i do filmového světa. Velké plátno by jeho příběhu rozhodně slušelo.

Jak byste jednou větou definoval literaturu?

Jaroslav Kalfař

Literatura je nekonečná konverzace odehrávající se mezi cizími lidmi i přáteli, živými i mrtvými, bez ohledu na časová a prostorová omezení.

Tři knižní králové u jednoho stolu

JÜRGEN BOSS, ředitel Frankfurtského knižního veletrhu, **OLIVER ZILLE**, ředitel veletrhu v Lipsku, a **BENEDIKT FÖGER** z veletrhu Buch Wien, se sešli v rámci programu Profesionálního fóra, aby diskutovali o radostech i strastech veletrhů v současném knižním světě.

„Klepou se mi nohy, protože mám vedle sebe tři esa, tři ředitele velkých evropských veletrhů,“ řekl s úsměvem na úvod debaty ředitel veletrhu Svět knihy Praha **RADOVAN AUER** a dodal, že poslouchat jejich zkušenosti bude pro něj velkou školou.

„Ještě se nikomu nepodařilo dát nás tři takhle dohromady,“ smál se Oliver Zille. Na začátku debaty každý ze zúčastněných krátce představil „svůj“ veletrh, jeho historii i současné zaměření. Všichni se shodli na tom, že jednotlivé veletrhy nejsou pro sebe navzájem konkurencí, ale naopak spolupracují, sdělují si zkušenosti, navazují na sebe. „Ani tady v Praze nejsem z povinnosti, ale z přátelství,“ řekl Jürgen Boos. „Veletrh ve Frankfurtu rád podporuje ostatní knižní veletrhy, mnozí pořadatelé se u nás učili. Věnujeme se rozvoji knižních center po celém světě, například i v Latinské Americe. Jsme rádi, když můžeme svými zkušenostmi pomoci růstu knižního trhu,“ dodal. „Když veletrh v Lipsku po roce 1990 chytil nový dech, jel jsem na všechny velké veletrhy po světě a na každém místě jsem vybral něco, co se bude pro nás a naše podmínky hodit. Všude mi rádi poradili. Právě na veletrhu ve Frankfurtu, který má dlouhou tradici, bylo čím se inspirovat. Od té doby spolupracujeme, scházíme se a připravujeme naše veletrhy tak, že si skutečně nekonkurují, ale jeden druhého doplňují,“ vysvětlil Oliver Zille. „Jsme mladý veletrh, slavíme teprve desáté výročí a naším vzorem byly a jsou právě veletrhy v Lipsku a Frankfurtu. Díky nim a jejich zkušenostem

Benedikt Föger, Jürgen Boos, Oliver Zille

jsme se tak rychle rozrostli a z původně malé knižní výstavy na vídeňské radnici jsme už veletrhem s padesáti tisíci návštěvníky,“ pochlubil se Benedikt Föger z Vídně. „Každý veletrh má svůj charakter, je vždy důležitou součástí kultury dané země, mezinárodní identity, a proto je třeba k němu přistupovat velmi zodpovědně,“ nastínil postavení knižních veletrhů v současné společnosti Jürgen Boos. Všichni tři pánové se shodli na tom, že hlavním posláním veletrhů není pouze prodej knih, ale představení a zviditelnění autorů, snaha přivést více lidí ke čtení a setkávání nakladatelů, kteří si zde mohou sdělit vlastní profesní zkušenosti. „Náš veletrh už není jen o knihách, je to velká společenská událost, která se rozrůstá do celého města, ovlivňuje ho. Vytvořila se opravdu dobrá věc,“ souhlasil Benedikt Föger. Došlo také na otázku politiky na pozadí knižního veletrhu. „Ano, náš veletrh je i politickou platformou,“ připustil Jürgen Boos. „Knihy mají vysoký politický důraz, a proto je politika úzce spjata s knižním veletrhem. Má velký společenský a kulturní aspekt třeba už jen tím,

jaké země byly hlavními hosty. Představovali jsme například Čínu, katalánskou kulturu, to jsou země, kde politický podtext okamžitě cítíte,“ dodal Jürgen Boos. „V knihách se často řeší současná situace, literatura ovlivňuje myšlení lidí i samotné dění, takže spojení politiky a knih je logické,“ připojil se do debaty Oliver Zille. „Ano, i my cítíme silné politické pozadí, řešíme společenské i politické otázky,“ souhlasil také Benedikt Föger. Závěrem diskuse, kdy došlo i na otázky cenotvorby nebo postavení malých nakladatelů na velkých veletrzích, nastínili všichni tři pánové své vize do budoucnosti. „Hledáme nové nápady, reagujeme na změny v oblasti autorských práv, posilujeme oblast audioknih i nových médií. Musíme jít s dobou, která se rychle rozvíjí. Soustředíme se na mladé lidi, vytváříme nové platformy a rozvíjíme mezinárodní síť,“ řekl Jürgen Boos. Podobné vize představili i Oliver Zille a Benedikt Föger. Všichni se shodli, že role knižních veletrhů v budoucnosti ještě poroste, že se stávají čím dál vlivnějšími kulturními událostmi a udávají krok společenského dění.

Latinskoamerická snídane

Posnídat na veletrhu a u kávy a sendvičů si poslechnout, co je nového v latinskoamerickém literárním světě, bylo ideálním startem do druhého veletržního dne.

„Asi už všichni víte, že tato snídane v latinskoamerickém duchu není náhodná, ale má svůj důvod, a sice ten, že Latinská Amerika bude příští rok hlavním hostem Světa knihy Praha. Rádi bychom přivezli ty nejzajímavější autory, a proto už nyní začínáme s přípravou,“ vysvětlil ředitel veletrhu Svět knihy Praha **RADOVAN AUER**. Pak se chopila slova významná překladatelka, hispanistka a romanistka **ANEŽKA CHARVÁTOVÁ**, aby přítomné podrobně seznámila se situací na knižním trhu v Latinské Americe. Krátce představila nejzajímavější současné autory a zaměřila se samozřejmě také na jejich české překlady. „S potěšením můžu říct, že všichni velcí latinskoameričtí autoři už u nás vyšli. Šedesátá léta máme téměř kompletní.“ S úsměvem dodala, že některá díla nebyla přeložena jednoduše proto, že si na ně žádný český překladatel

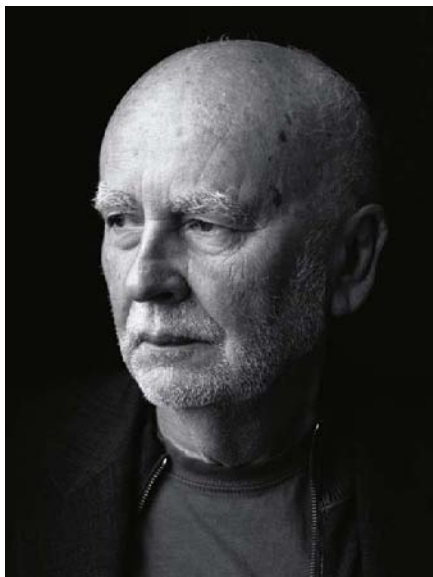
netroufl. „Takový problém je například s kubánským autorem José Lezama Limou. Žádný překladatel nechce spáchat pracovní sebe-

vraždu.“ Následně Anežka Charvátová přiblížila možnosti, jak na překlady získat podporu. „Existuje několik programů, a to nejen u nás, ale i přímo v Latinské Americe. Zajímavý je argentinský program, chilský i kolumbijský. Skvěle nám funguje také spolupráce s Mexikem. Nejvíce překladů máme z Argentiny, a to nejen díky jejich programu podpory, ale i díky čilému česko-argentinskému kulturnímu styku.“ Se svými příspěvky se v tuto chvíli přidali i zástupci ambasád z Chile a Argentiny, aby jednotlivé programy představili osobně. Dále Anežka Charvátová dodala, že vzhledem k tomu, že Latinská Amerika bude příští rok čestným hostem veletrhu Svět knihy Praha, přislíbilo Ministerstvo kultury ČR podporu právě překladům latinskoamerických autorů. „Rádi bychom příští rok představili nejen co nejvíce nově přeložených knih, ale samozřejmě i autory samotné. Doufám, že se nám to podaří,“ dodala Anežka Charvátová. Příští rok se tedy s latinskoamerickou literaturou těšíme na shledanou.

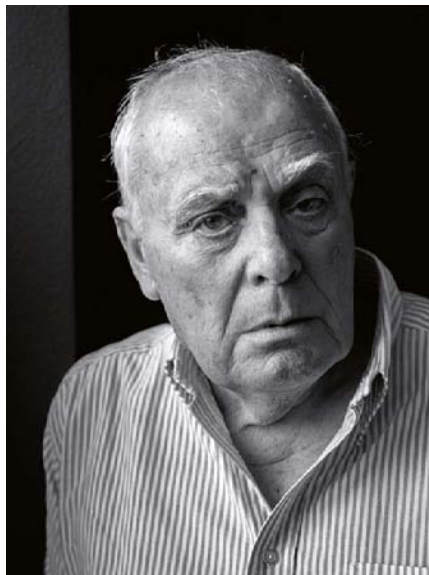
Jak byste jednou větu definoval literaturu?

David Grossman

Nejsilnější z mně známých způsobů, jak si zároveň uvědomovat nějakou věc i její ztrátu.

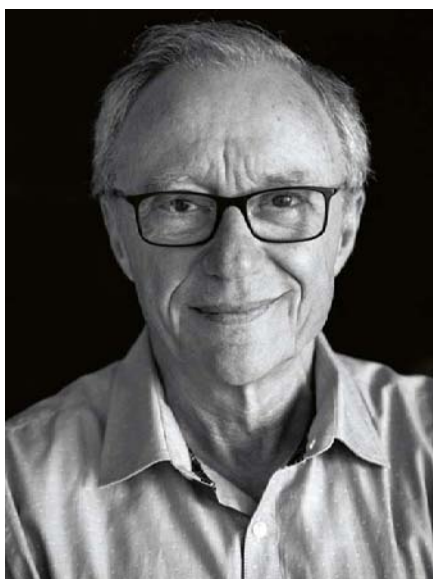
Adam Zagajewski Polsko / Poland

António Lobo Antunes Portugalsko / Portugal

Paolo Cognetti Itálie / Italy

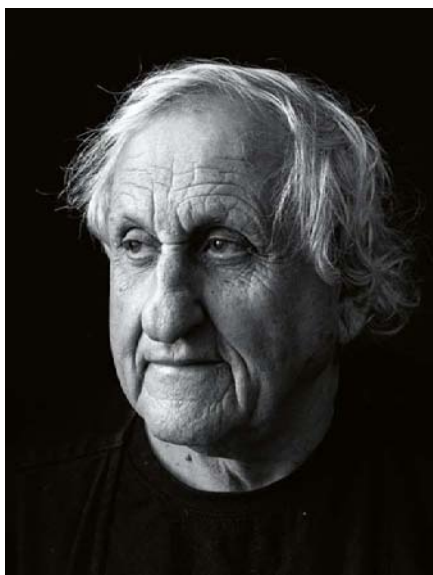
David Grossman Izrael / Israel

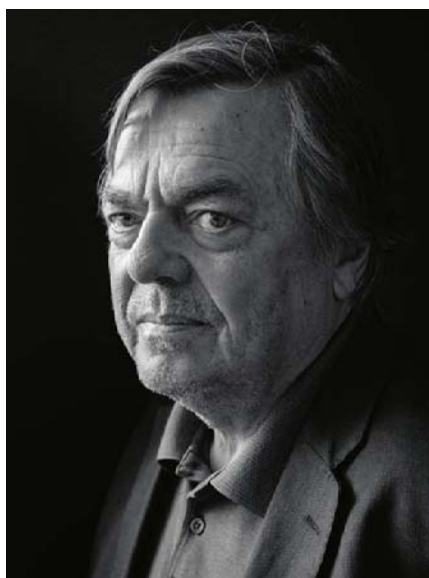
Sofi Oksanen Finsko/Estonsko / Finland/Estonia

David Foenkinos Francie / France

Abraham B. Yehoshua Izrael / Israel

Drago Jančar Slovinsko / Slovenia

Dror Mishani Izrael / Israel

foto Dirk Skiba

Svět knihy Praha '18

Zahraniční hosté

Foreign Guests

Book World Prague '18